

क्रांतः उपक्रांतः ॥ ६ ॥ तर्हि क्षत्रिया एव ध्यानतुलका इत्येत आह संपूर्णैति द्वाभ्यां कोशो जरायुरूपा मांसपेशी संपूर्णः कोशो यासां ताः परिपक्वगर्भा इत्यर्थः कोशोऽर्थसंचये मांसपेश्यामिति विश्वः संपूर्णशोका इत्यपि पठन्ति लोकैः सत्यपि सामर्थ्ये मन्मातृणां चाणनकृतमतस्तेऽपि बध्या एवेत्यर्थः ॥ ७ ॥ ८ ॥ एतदेवोपपादयति प्रतिषेद्धेति प्रतिषेद्धरिसति पापकृदेवनोपलभ्यते असतितु सर्वोपि पाप एव प्रवर्तत इति श्लो

संहारो हियदालोके भृगूणां क्षत्रियाधमैः ॥ आगर्भोच्छेदनात्क्रांतस्तदामां मन्युराविशत् ॥ ६ ॥ संपूर्णकोशाः किल मेमातरः पितरस्तथा ॥ भयात्सर्वेषु लोकेषु नाधिजग्मुः परायणं ॥ ७ ॥ तान् भृगूणां यदा दारान् कश्चिन्नाभ्युपपद्यत ॥ माता तदा दधारेयमूरुणैकेन मां शुभा ॥ ८ ॥ प्रतिषेद्धा हि पापस्य यदालोकेषु विद्यते ॥ तदा सर्वेषु लोकेषु पापकृन्नोपपद्यते ॥ ९ ॥ यदा तु प्रतिषेद्धारं पापो न लभते क्वचित् ॥ तिष्ठन्ति बहवो लोकास्तदा पापेषु कर्मसु ॥ १० ॥ जानन्नपि च यः पापं शक्तिमान्न नियच्छति ॥ ईशः सन् सोऽपि तेनैव कर्मणा संप्रयुज्यते ॥ ११ ॥ राजभिश्चेश्वरैश्चैव यदि वै पितरो मम ॥ शक्तैर्न शकितास्त्रा तु मिष्टं मत्वेह जीवितं ॥ १२ ॥ अत एषामहं क्रुद्धो लोकानामीश्वरो त्यहं ॥ भवतां च वचोनालमहं समभिवर्त्तितुं ॥ १३ ॥ ममापि चेद्भवे देवमीश्वरस्य स तोमहत् ॥ उपेक्षमाणस्य पुनर्लोकानां किल्बिषाद्भयं ॥ १४ ॥ यश्चायं मन्युजो मेऽग्निर्लोकानादा तु मिच्छति ॥ दहेदेष च मामेव निगृहीतः स्वतेजसा ॥ १५ ॥ भवतां च विजानामि सर्वलोकाहितेऽप्सु तां ॥ तस्माद्विधध्वं यच्छ्रेयो लोकानां मम चेश्वराः ॥ १६ ॥ पितर ऊचुः य एष मन्युजस्तेऽग्निर्लोकानादा तु मिच्छति ॥ अप्सु तं मुंच भद्रं ते लोका ल्यप्सु प्रतिष्ठिताः ॥ १७ ॥ आपो मयाः सर्व रसाः सर्व मापो मयं जगत् ॥ तस्मादप्सु विमुंचेमं क्रोधाग्निं द्विजसत्तम ॥ १८ ॥ अयं तिष्ठतु ते विप्रयदीच्छसि महोदधौ ॥ मन्युजोऽग्निर्दहन्नापो लोका ल्यापो मयाः स्मृताः ॥ १९ ॥ एवं प्रतिज्ञासत्येयं तवानघ भविष्यति ॥ न चैवं सामरा लोका गमिष्यन्ति पराभवं ॥ २० ॥ वसिष्ठ उवाच ततस्तं क्रोधजं तात और्वोऽग्निं वरुणालये ॥ उत्ससर्ज स चैवाप उपयुंक्ते महोदधौ ॥ २१ ॥ महद्भयशिरोभूत्वा यत्तद्देवविदो विदुः ॥ तमग्निमुद्वि रद्वक्रात्पिबत्यापो महोदधौ ॥ २२ ॥ तस्मात्त्वमपि भद्रं ते न लोकान् हंतुमर्हसि ॥ पराशर परौ लोका जानन्नानवतां वर ॥ २३ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि चैत्ररथपर्वण्यौर्वोपाख्यानेऽशीत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ १८० ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥

कद्वयार्थः ॥ ९ ॥ १० ॥ पापं पापकारिणं ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ किल्बिषात् अशासनजात् ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ आदातुं उच्छेत्तुं ॥ १७ ॥ आपो मया इति कारणीभूतास्वसुदग्धासुलो का अपि दग्धप्राया इत्यर्थः ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ उपयुंक्ते भक्षयति ॥ २१ ॥ हयशिरः बड्ढा मुखं ॥ २२ ॥ २३ ॥ इति आ० नै० भा० भा० अशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८० ॥ ॥ ७३ ॥